

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан юридичного факультету

 Р. П. Шляхтич

«22» грудня 2021 р.

**ПРОГРАМА
навчальної практики**

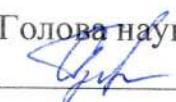
Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю галузі знань освітня кваліфікація	«Право» 081 Право 08 Право бакалавр права
--	--

Обговорено та Ухвалено на засіданні кафедри правового регулювання економіки Протокол № 5 від 18.12. 2021 р.	Ухвалено науково-методичною радою Державного університету економіки і технологій Протокол № 6 від 22.12. 2022 р.
--	---

В.о. завідувача кафедри правового
регулювання економіки

 О.А. Теличко

Голова науково-методичної ради

 С. В. Гушко

2021-2022 навчальний рік

Програма навчальної практики для студентів 1 курсу, освітнього ступеня «Бакалавр», спеціальності 081 «Право» денної і заочної форми навчання/ Державний університет економіки і технологій, кафедра права правового регулювання економіки; уклад., О.А. Теличко, В.А. Рекун, М.К. Золотарьова, В.І. Ямковий, рец. І.В. Міма: Кривий Ріг. 2021. – 29 с.

Укладачі: Теличко Оксана Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент., завідувач кафедри правового регулювання економіки; Золотарьова Марія Карлівна – кандидат юридичних наук, асистент кафедри правового регулювання економіки; Рекун Віктор Анатолійович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правового регулювання економіки; Ямковий Владислав Іванович – кандидат юридичних наук, доцент., доцент кафедри права і публічного управління та адміністрування;

Рецензент: І.В. Міма к.ю.н., доцент, в.о.завідувача кафедри права і публічного управління та адміністрування.

Відповідальний за випуск: Теличко Оксана Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент., в.о. завідувача кафедри правового регулювання економіки.

Програма навчальної практики для студентів 1 курсу, освітнього ступеня «Бакалавр», спеціальності 081 «Право» денної і заочної форми навчання розроблена з метою ознайомлення здобувачів вищої освіти з організацією навчання і здобуття вищої освіти в Університеті, специфікою майбутньої спеціальності, формування у студентів первинних навичок правозастосування, а саме вміння: застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки; готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях; надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ЗМІСТ

Опис навчальної практики	4
Вступ	5
Мета та завдання практики	8
Зміст практики	11
Завдання навчальної практики (під час проходження практики в Юридичній клініці Університету)	13
Форми та методи контролю	15
Вимоги до Звіту	19
Підведення підсумків практики	20
Список допоміжної літератури для студентів:	21
Додатки	22

Опис навчальної практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 08 Право	Цикл III. Практична підготовка	
Загальна кількість годин: 90	Спеціальність: 081 «Право»	Рік підготовки:	
		1	1
	Індивідуально-консультаційна робота		
	9	9	
	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти «Право»	Самостійна робота студента	
		81	81
Разом			
90	90		
Рівень вищої освіти: бакалавр	Вид контролю:		
	Залік	Залік	

Вступ

Навчальна практика студентів за спеціальністю 081 «Право» є складовою частиною процесу підготовки, обов'язковим компонентом освітньої програми для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр».

Практика проводиться відповідно до наказу Міністерства освіти України від 08.04.1993 року № 93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентами вищих навчальних закладів України» та згідно з Положенням про проходження практики здобувачами вищої освіти Державного університету економіки і технологій, затвердженим вченою радою Державного університету економіки і технологій протокол №8 від 29 квітня 2021р. (введено в дію наказом №67 від 29 квітня 2021 р.) та Положенням про порядок оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій, затвердженого вченою радою Державного університету економіки і технологій протокол №1 від 20 серпня 2021р. (введено в дію наказом № 108 від 20 серпня 2021 р.)

Навчальна (екскурсійна, ознайомлювальна, для набуття первинних професійних умінь і навичок) практика проводиться з метою ознайомлення здобувачів вищої освіти з організацією навчання і здобуття вищої освіти в Університеті, специфікою майбутньої спеціальності, отримання ними первинних професійних умінь і навичок.

Здобувачі вищої освіти проходять навчальну практику у другому семестрі першого курсу відповідно до затвердженого графіку навчального процесу. Термін практики складає не менше ніж 3 кредити. Про проходження навчальної практики видається наказ.

Перед виданням відповідного наказу завідувачі випускових кафедр готують на ім'я ректора Університету службові записки, погоджені з деканом юридичного факультету, про проходження навчальної практики здобувачами вищої освіти, якими визначаються:

- місце і терміни проведення практики;
- склад здобувачів - практикантів;
- керівники практики від кафедри.

В подальшому фахівець ЦСК не пізніше ніж за місяць до початку відповідної практики, на підставі службових записок (Додаток В) завідувачів кафедр погоджує проект наказу про проходження навчальної практики здобувачами вищої освіти.

Щоденник навчальної практики не складається.

Навчальна практика проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програми для відповідного рівня вищої освіти.

Підприємства (організації, установи), які використовуються як бази практики, повинні відповідати таким вимогам:

- здатність забезпечити виконання програми практики;
- наявність структур, діяльність яких відповідає спеціальностям або освітнім програмам, за якими здійснюється підготовка фахівців в Університеті;
- можливість кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;
- надання практикантам права користуватися бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики внутрішньої безпеки підприємства.

Визначення баз практики студентів за спеціальністю 081 «Право» здійснюється керівництвом Університету на підставі прямих договорів про проходження практики з підприємствами (організаціями, установами) незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, за погодженням із кафедрою, обирати бази практики. У такому випадку база практики надає гарантійний лист (додаток Г), який є підставою для направлення здобувача на практику (додаток Д).

У випадку підготовки фахівців за цільовими договорами (контрактами) з підприємствами, організаціями, установами, фізичними особами бази практик передбачаються цими договорами (контрактами).

У випадку підготовки фахівців за кошти юридичних осіб бази проходження практики може забезпечуватися цими юридичними особами (з урахуванням усіх вимог до наскрізної програми практики).

Навчальна практика може проводитися в юридичній клініці Університету, в навчальних і навчально-наукових лабораторіях, а також на підприємствах, в установах та організаціях юридичного спрямування або таких, що мають у своєму складі юридичну службу.

Навчальна практика повинна сформувати у студентів навички правозастосування, а саме: застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки; готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях; надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль навчальної практики студентів за спеціальністю 081 «Право» покладається на керівника Університету та декана юридичного факультету.

Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики забезпечують випускові кафедри Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник практики від випускової кафедри, який призначається наказом ректора Університету.

До керівництва практикою здобувачів вищої освіти залучаються досвідчені викладачі випускових кафедр юридичного факультету, які беруть участь в освітньому процесі.

У ході практики її керівниками від випускової кафедри та бази практики глибоко і всебічно вивчаються ділові, моральні та особисті якості студентів з метою вирішення питань щодо їх найбільш доцільного використання у правничій роботі, а також здатності майбутнього бакалавра права виконувати функціональні обов'язки на тих чи інших посадах правничої професії.

У період карантину для забезпечення безперервності освітнього процесу здобувачі освіти можуть проходити практику в дистанційному режимі відповідно до Рекомендацій МОН України від 26.03.2020 року №1/9-177; Постанови Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 р. № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої корона вірусом SARS-CoV-2» (зі змінами); Наказу № 119 від 26.08.2020 р. «Про організацію протиепідемічних заходів в університеті в період карантину у зв'язку з поширенням корона вірусної хвороби (COVID-19)» Державного університету економіки і технологій»; Розпорядження ректора Державного університету економіки і технологій № 15 від 13.10.2020 р. «Про зміни порядку навчального процесу здобувачами вищої освіти»; Листа Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 12.XI.2020 року № 6218/0/211-20 «Про організацію освітнього процесу»; Листа Міністерства освіти і науки України від 13.XI. 2020 року № 1/9-626 «Щодо організації освітнього процесу»; Рішення ректорату Державного університету економіки і технологій від 13.11.2020 року № 5 у зв'язку із погіршенням епідеміологічної ситуації у Дніпропетровській області, у якій установлено «помаранчевий» рівень епідеміологічної небезпеки; Розпорядження ректора Державного університету економіки і технологій № 17 від 13.11.2020 р. «Про зміни в організації освітнього процесу»; Положення про Академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій, затвердженого Вченою радою Державного університету економіки і технологій від 26.11.2020р. У рамках дистанційного режиму роботи на період карантину офіційними є канали зв'язку керівників та студентів: Moodle, Zoom Business, Googl Meet, Viber, Skype, Google Classroom, Telegram, електронна пошта, телефон та інші онлайн сервіси.

Мета та завдання практики

Метою навчальної практики є:

- ознайомлення студентів з організацією навчання і здобуття вищої освіти в Університеті специфікою майбутньої спеціальності;
- отримання студентами первинних професійних умінь і навичок з майбутньої професії;
- оволодіння сучасними методами, формами організації праці в галузі права;
- формування у студентів на базі одержаних в університеті знань, професійних умінь, навичок прийняття самостійних рішень, потреби систематично поновлювати свої знання та професійну свідомість;
- закріплення і поглиблення знань, отриманих студентами в університеті при вивченні дисциплін, застосування набутих знань в практичній діяльності, набуття практичного досвіду роботи.

Завдання навчальної практики:

- ознайомлення студентів з організацією навчання і здобуття вищої освіти в Університеті, специфікою підприємств і організацій, що виступають базою практики та їх правовим статусом, зі специфікою майбутньої спеціальності, а також з характером майбутньої професійної діяльності;
- поглиблене вивчення структури, організації діяльності баз практики, форм і методів здійснення поставлених перед ними завдань;
- підготовка студентів до проходження виробничої практики;
- закріплення та поглиблення знань і умінь, одержаних при вивченні загально професійних навчальних дисциплін;
- отримання умінь і первинних навичок з майбутньої професії;
- ознайомлення з організацією роботи та структурою Університету;
- розвиток інтересу до обраної спеціальності;
- виховання професійних якостей фахівця шляхом залучення студентів до реальної професійної праці.
- ознайомлення та оволодіння навичками роботи з відкритими реєстрами та базами даних України, зокрема роботи в Єдиному державному реєстрі виконавчих проваджень, Єдиному державному реєстрі судових рішень; Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців;
- оволодіння навичками роботи з онлайн платформою «Notion» для подальшого використання у майбутній роботі за фахом (під час проходження практики в Юридичній клініці Університету);
- застосування правових норм, що регулюють організацію і діяльність баз практики, а також норм, які вони застосовують у своїй діяльності;

- самостійне складання відповідних процесуальних та інших службових документів, проведення аналізу і узагальнення практики застосування відповідних правових норм і розробки рекомендацій щодо їх удосконалення;

- на основі аналізу теоретичних підходів реалізації діяльності конкретних баз практики в своїй дипломній роботі визначити пропозиції, які покликані удосконалити діяльність цих підрозділів.

До практичних завдань слід віднести такі:

- під час проходження практики студент виконує доручення та завдання посадових осіб відповідної бази практики, пов'язані із виконанням функціональних обов'язків за фахом;

- студент-практикант складає відповідні процесуальні документи, надає юридичні консультації та роз'яснення, планує роботу та вивчає функціональні обов'язками посадових осіб бази практики;

- студент має орієнтуватися в організаційній структурі тієї ланки, в якій він проходить практику.

Під час проходження практики в структурних підрозділах бази практики, під наглядом керівника від бази практики, студент забезпечує виконання завдань, пов'язаних з веденням та організацією діловодства, обліком документації, реєстрацією вхідної та вихідної кореспонденції.

Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «бакалавр права» при проходженні навчальної практики має досягти наступних компетентностей та сформувані програмні результати навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Спеціальні компетентності(СК):

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема,

можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання(ПРН)

- ПР1.** Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин;
- ПР2.** Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;
- ПР3.** Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;
- ПР4.** Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- ПР7.** Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;
- ПР11.** Володіти базовими навичками риторики;
- ПР14.** Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності;
- ПР15.** Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
- ПР16.** Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності;
- ПР17.** Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
- ПР20.** Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Зміст практики

Зміст навчальної практики визначається Програмою, а терміни і порядок проведення – навчальним планом випускової кафедри.

Повноцінна реалізація, закладених в основу Програми навчальної практики головних завдань, передбачає проходження студентами 3-х послідовних етапів роботи: установчий, основний, завершальний.

Студент-практикант повинен:

На установчому етапі:

- ознайомитися із Програмою практики;
- отримати завдання у керівника практики і узгодити з ним календарний план роботи на період проходження практики;

На основному етапі (період проходження практики):

- якісно і повністю виконувати завдання практики;
- збирати й узагальнювати матеріал за даними практики;
- систематично доповідати керівнику практики про виконані завдання або про проблеми, що виникли під час проходження практики;

На завершальному (підсумковому) етапі:

- підготувати звітну документацію та загальний звіт по практиці у відповідності до вимог Програми практики;
- своєчасно здати у встановлений термін звітну документацію по практиці на випускову кафедру.

Зміст Програми практики спрямований на накопичення практичного досвіду та розвиток практичних навичок студентів.

Практика виконує ряд важливих функцій, а саме: адаптивну, розвивальну, навчально-практичну, виховну. Вона вимагає від студентів психологічної готовності до професійної діяльності юриста.

Психологічна готовність студента до професійної діяльності складається з двох компонентів: психологічно-мотиваційної налаштованості та професійної підготовленості.

Психологічно-мотиваційна налаштованість студента на практичну діяльність визначається наявністю компонентів:

- пізнавального (розуміння поставлених практикою завдань, оцінка їх значення, знання та вміння відшукати способи (теоретичні та практичні) вирішення цих завдань);
- процесуального (володіння необхідними уміннями і навичками реалізації завдань);
- мотиваційного (потреба успішного виконання завдань практики, прагнення досягти успіху, розуміння впливу результатів практики на подальшу професійну діяльність);

- емоційного (позитивне налаштування на проходження та виконання завдань практики, почуття відповідальності й обов'язку, прагнення успішного вирішення завдань, інтерес до отримання нових теоретичних та практичних знань).

Професійна підготовленість студента характеризується:

- вольовим компонентом та мотивацією професійної діяльності;
- наявністю професійно важливих рис характеру та здібностей;
- соціально прийнятними ціннісними і морально-етичними установками;
- професійно зорієнтованими особливостями, а саме: спостережливістю, увагою, пам'яттю, мисленням (конвергентним та дивергентним), динамізмом і стійкістю емоційно-вольових процесів.

Ефективність проходження студентами практики обумовлюється кількома чинниками:

- належного керівництва практикою з боку викладачів кафедри;
- підбору закладів для проходження практики, що будуть відповідати майбутнім можливостям працевлаштування;
- доброзичливого ставлення колективу закладу до студентів-практикантів, надання їм необхідної методичної допомоги;
- психологічної готовності студентів до роботи.

**Завдання навчальної практики
(під час проходження практики в Юридичній клініці Університету)**

№ з/п	Зміст роботи та завдання	Зміст консультації керівника практики
1.	<p>Ознайомлення з базою практики її документацією, складання плану роботи та отримання завдань практики</p> <p>Методична підготовка з питань інтерв'ювання та консультування клієнтів в Юридичній клініці, заповнення робочої документації.</p> <p>Формулювання консультаційної вибірки, формування списку справ, побудова плану роботи.</p> <p>Знайомство з онлайн платформою «Notion»</p>	<p>1-а консультація керівника практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> • щодо загального змісту практики; • щодо методичних основ інтерв'ювання та консультування клієнтів в Юридичній клініці.
2.	<p>Консультування клієнтів юридичної клініки, складання письмових консультацій.</p> <p>Поглиблене використання онлайн платформи «Notion» для систематизації роботи юриста.</p> <p>Аналіз цільової аудиторії та складання її освітніх потреб.</p> <p>Складання плану-конспекту правопросвітнього заняття за відповідною темою та цільовою аудиторією.</p>	<p>2-а консультація керівника практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> • щодо специфіки надання консультацій для різних типів клієнтів; • щодо використання комп'ютерних та додаткових засобів для проведення консультування; • щодо методики аналізу цільової аудиторії та викладання права для різних цільових груп
3.	<p>Консультування клієнтів юридичної клініки, складання письмових консультацій.</p>	<p>3-я консультація керівника практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> • щодо складання письмових консультацій;

	<p>Проведення правопросвітнього заняття.</p> <p>Складання звіту навчальної практики.</p> <p>Захист звіту з навчальної практики</p>	<ul style="list-style-type: none"> • щодо проведення повторних консультацій з клієнтами; • щодо методики проведення правопросвітніх занять; • щодо підготовки документів практики.
--	--	---

Форми та методи контролю

Під час проходження навчальної практики студенти мають отримувати індивідуальні консультації у викладача, що керує практикою, з питань, які можуть виникнути під час практики.

Протягом усієї практики з боку керівника навчальної практики від кафедри забезпечується безперервний контроль її ефективності, що виражається у консультаційних зустрічах протягом проходження практики та підготовці висновку за результатами проходження практики (Додаток Є).

Якщо під час карантину бази практики, з якими укладено Договори про проведення практики, мають можливість організувати її з використанням дистанційних технологій, здобувачі вищої освіти проходять практику дистанційно. Інакше здобувачі вищої освіти проходять практику на в структурних підрозділах Університету, зокрема на випускових кафедрах, дистанційно.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися за допомогою сучасних Internet - технологій.

Керівник практики від кафедри у випадку запровадження дистанційної форми проведення практики дистанційно:

- організує конференцію із здобувачами практики;
- проводить дистанційно інструктаж із здобувачами вищої освіти з безпеки життєдіяльності під час проходження практики;
- надає дистанційно необхідні документи, такі як: робоча програма практики, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації, тощо, шляхом розміщення зазначених матеріалів у системі електронного забезпечення;
- проводить дистанційно on-line консультації за попередньо узгодженим графіком для здобувачів вищої освіти щодо виконання програми практики та оформлення звітної документації;
- готує висновок (відгук) за результатами проходження практики;
- перевіряє та затверджує звіт в електронному вигляді, індивідуальні завдання, має враховувати можливості його виконання дистанційно;
- проводить дистанційно захист з практики.
- заповнює залікові книжки та відомості з практики з після закінчення дистанційної практики та подання керівнику практики звіту в роздрукованому вигляді.

По закінченню практики студенти надають на випускову кафедру звіт. На підставі поданих документів і характеристик, випускова кафедра проводить залік із диференційованою оцінкою.

Оцінювання звіту з практики передбачає перевірку рівня виконання здобувачами вищої освіти завдань, визначених програмою практики.

Оцінювання звіту з практики здійснюється у формі особистого захисту здобувачем вищої освіти результатів проходження практики перед комісією з викладачів кафедри, до складу якої обов'язково входять керівник практики від Університету та викладачі дисциплін професійної підготовки.

Оцінка за практику виставляється за підсумком результатів проведення відповідних завдань практики (за рівнем теоретичного обґрунтування і якістю методичного забезпечення).

Результати проходження студентами практики обговорюються на підсумковій конференції студентів і на засіданні випускової кафедри.

За результатами проходження практики здійснюється оцінювання рівня засвоєння студентами загальних принципів практичної діяльності та ступеня оволодіння професійними навичками.

Оцінка звіту з практики виставляється з урахуванням результатів роботи за звітом, характеристики з місця проходження практики, якості, продемонстрованих студентом вмінь і навичок, а також рівня професійної компетенції студента, виявленого у процесі проходження практики.

Підсумкова оцінка визначається наступним чином:

Вид контролю	Максимальна кількість балів
1. Відгук та оцінка керівника практики від бази практики	20 балів
2. Представлення всіх матеріалів роботи у друкованому та електронному вигляді в т.ч. загального звіту з практики.	40 балів
3. Висновок керівника практики від кафедри за результатами проходження практики	20 балів
4. Захист Звіту навчальної практики	20 балів
Разом	100 балів

Критерії виставлення балів за окремі види контролю:

- *20 балів* – чіткість, логічність, структурованість, повнота та акуратність представлених матеріалів, висока технічність їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.

- *10 балів* – розкриття основних методичних аспектів представлених матеріалів, незначне порушення логічних зв'язків, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні. Середня технічність оформлення поданих матеріалів.

- *5 балів* – формальний характер представлених матеріалів, які відображають не сформованість вміння методичного обґрунтування відповідних

елементів та етапів проходження практики, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння практичними знаннями та вміннями.

- 0 балів – матеріали з практики не представлені.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS.

Шкала балів ECTS	Оцінка за 5-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи.	F

Студент допускається до захисту практики у разі виконання програми практики у повному обсязі.

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики:

Бали 90-100 – всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

Бали 80-89 – завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

Бали 70-79 – завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно вимог. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Бали 66-69 – завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Бали 60-65 – завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Бали 59-0 – завдання невиконані, виявлено не сформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками або неоформлена зовсім. Відсутня характеристика-відгук, або інші складові звітної документації.

Вимоги до Звіту

По закінченню терміну проходження практики студенти звітують про виконання програми практики. Звіт оформлюється відповідно до вимог, встановлених випусковою кафедрою цивільного та трудового права і публічного управління та адміністрування, подається на рецензування керівнику практики від кафедри, підписаний та оцінений керівником від бази практики.

Звіт про результати проходження навчальної практики має бути поданий керівнику практики не пізніше ніж через тиждень після її закінчення.

Звіт комплектується у вигляді пакету документів, який обов'язково вміщує характеристику з місця проходження практики, з аналізом роботи студента (із підтвердженням установи, де відбувалася практика); загального Звіту з практики.

Загальний Звіт з практики повинен містити наступну інформацію:

- опис мети і завдань;
- опис використаних засобів і методик;
- опис об'єму виконаної роботи;
- опис отриманих результатів (набутих загальних та спеціальних компетентностей) під час проходження навчальної практики;
- висновки, оцінку студентом своєї діяльності, набутого практичного досвіду, пропозиції щодо удосконалення змісту і організації практики.

Вимоги щодо оформлення загального Звіту:

- Обсяг загального Звіту складає довільну кількість (від 3) сторінок комп'ютерного набору. До загального обсягу входять титульна сторінка, план (в ньому подано перелік звітної документації з вказаними сторінками), звітна документація, висновки та список джерел якими керувався студент під час проходження практики.
- Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнє та нижнє 2 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см.
- Титульна сторінка оформляється за встановленою формою (додаток А).
- Заголовки розділів виконуються великими літерами: ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ, БАНК МЕТОДИК, ВИСНОВКИ та ін.

Підведення підсумків практики

Підсумки практики підводяться у процесі захисту студентом звіту з навчальної практики і враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність студента.

Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку, направляється на практику вдруге в період канікул або відраховується з навчального закладу.

Керівник практики від бази практики надає відгук з виставленням конкретної оцінки: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» (Додаток Д). Він же інформує адміністрацію закладу вищої освіти щодо фактичних термінів початку і закінчення практики, складу груп студентів, які пройшли практику, їх дисципліни, стану охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики та з інших питань організації і проведення практики.

Підсумки практики підводяться керівниками практики і обговорюються на звітній конференції (не пізніше 10 днів після закінчення практики).

Результатом проходження практики є набуття студентами реального досвіду практичного застосування отриманих у процесі університетського навчання теоретико-методологічних знань щодо організації та здійснення основного змісту майбутньої професійної роботи.

Як результат проходження навчальної практики, студенти *мають продемонструвати достатній рівень:*

- засвоєння загальних принципів організаційно-методичної роботи юриста;
- опанування навичок проведення консультування з юридичних питань, роботи у відкритих реєстрах, складання письмових консультацій та проведення правопросвітніх занять.

Таким чином, реалізація програми навчальної практики для студентів орієнтована не тільки на засвоєння та закріплення необхідної для майбутньої професійної діяльності системи знань, а й відпрацювання практичних навичок.

Програма навчальної практики забезпечує можливість поглиблення до професії та надає досвід практичного застосування набутих під час навчання знань та вмінь у самостійній професійній діяльності юриста та підтверджує готовність студентів продовжити здобуття юридичної освіти за освітнім ступенем «магістр права».

Список допоміжної літератури для студентів

1. «Про затвердження Положення про проведення практики студентами вищих навчальних закладів України»: Наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 року № 93;
2. «Про проходження практики здобувачами вищої освіти Державного університету економіки і технологій»: положення затверджене вченою радою Державного університету економіки і технологій протокол №8 від 29 квітня 2021р. (введено в дію наказом №67 від 29 квітня 2021 р.).
3. «Про порядок оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій»: положення затверджене вченою радою Державного університету економіки і технологій протокол №8 від 29 грудня 2021р. (введено в дію наказом №__ від 29 грудня 2021 р.).
4. Правнича клінічна освіта в Україні: Навчальний посібник/ за заг. ред. В.М. Суценка, К.: Ваіте, 2020, 274 с.
5. Басай В.Д., Король В.В. Курс практичного права: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Галицька друкарня, 2003.
6. Галай А.О., Стаднік В.В. Інтерактивні методики викладання у правопросвітній діяльності: Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. – К.: Атіка, 2006.
7. Галай А.О., Стаднік В.В. Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: навчальний посібник. – К.: Атіка, 2005. 4. Галай А.О., Іваніщ Я.В., Стаднік В.В. Основи юридичної клінічної практики: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. – К.: Атіка, 2007.
8. Дулеба М.В. Діяльність юридичних клінік в Україні: шляхи розвитку та вдосконалення. Науково-практичний посібник. – К.: Атіка, 2004.
9. Єлов В. Формування окремих професійних навичок юриста роботи з клієнтом у студентів юридичних факультетів: навчальний посібник для студентів та викладачів юридичних вузів, практикуючих юристів. – Луцьк: Вежа, 2003. 9. Єлов В.А., Молібог С.І., Павленко Д.Г. Юридична клініка: Навчальний посібник / За ред. В.А. Єлова. – К.: Школяр, 2004.
10. Стандарти юридичних клінік України: прийняті Асоціацією юридичних клінік України в редакції від 25.08.2005
11. www.legalclinics.org.ua – офіційний сайт Асоціації юридичних клінік України

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ІНІ/факультет
Кафедра
Спеціальність
Форма навчання
Група

ЗВІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Здобувача

_____ *(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)*

База практики

_____ *(повна назва бази дослідження)*

Термін практики

_____

Науковий керівник

_____ *(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (прізвище, ініціали)*

Захист звіту з практики

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії із захисту

_____
_____
_____

_____ *(прізвища, ініціали)*

_____ *(підписи)*

Кривий Ріг – 20__

**Приклади оформлення бібліографічного опису у переліку джерелпосилання
з урахуванням
Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016): ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.

	<p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2015. Т. 1. 306 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. №</p> <p>4. 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>5. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p>

**В. о. ректора
Державного університету економіки
і технологій А. ШАЙКАНУ**

**завідувача кафедри права і
публічного управління та
адміністрування
(ініціал, ПРИЗВИЩЕ)**

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА

Згідно з графіком освітнього процесу здобувачів вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» заочної форми навчання юридичного факультету спеціальності 081 «Право», прошу Вас направити здобувачів вищої освіти групи ЗПР-21-1 для проходження навчальної практики на _____ з «___» _____ 20__ р. по «___» _____ 20__ р., закріпити за ними бази практики та призначити керівником

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Найменування бази практики	Керівник практики
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Завідувач кафедри

(підпис)

(ініціал, ПРИЗВИЩЕ)

Погоджено

Директор/декан

(підпис)

(ініціал, ПРИЗВИЩЕ)

На фірмовому бланку

В.о. ректора
Державного університету економіки і
технологій
А.ШАЙКАНУ

ГАРАНТІЙНИЙ ЛИСТ

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» гарантує проходження навчальної практики здобувача вищої освіти групи ЗПР-20-1 Іванова Миколи Івановича за фахом «Право» в період з «___»_____20__ р. по «___»_____20__ р. без оплати та надання робочого місця.

Керівник

(підпис)

(ініціал, ПРІЗВИЩЕ)

На фірмовому бланку

Голові
Довгинцівської районної у місті ради
Ігорю РАТІНОВУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

На підставі Договору _____ від « ____ » _____ 20 ____ р.,
(назва договору)

направляємо до Вашої організації для проходження навчальної практики здобувача вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» заочної форми навчання спеціальності 81«Право» Іванову Даріну Миколаївну.

Строк проходження практики з « ____ » _____ 20 ____ р. по « ____ » _____ 20 ____ р.

Керівництво Державного університету економіки і технологій просить Вас надати допомогу здобувачу вищої освіти у виконанні програми практики.

Практика відбувається без оплати.

В.о. ректора

Андрій ШАЙКАН

